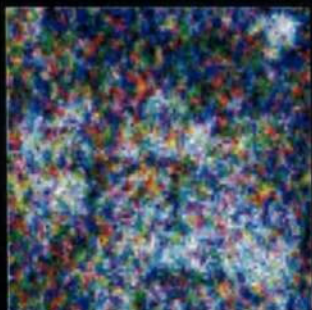

гисниця

прокіп колісник

прокіп колісник

гисниця

прокіп колісник

чисниця

Пряшів 2001

© Прокіп Колісник

ISBN 80 - 968597 - 4 - 9

+ чисницѣ + чисницѣ + чисницѣ +
вѣтнѣстѣ, вѣтнѣстѣ, вѣтнѣстѣ

чисницѣ + чисницѣ + чисницѣ
вѣтнѣстѣ + вѣтнѣстѣ, вѣтнѣстѣ

чисницѣ + чисницѣ + чисницѣ + +

вѣтнѣстѣ + вѣтнѣстѣ + вѣтнѣстѣ + +

чисницѣ + чисницѣ + чисницѣ

вѣтнѣстѣ + вѣтнѣстѣ + вѣтнѣстѣ

+++
я хрестик твій
я чисниця +
прійми.
+

*+ чисниця до чисниці - хрестик,
хрестиком до хрестика вишивається легенда Всесвіту,
чисниця - найменша часточка вишивки, перший її стібок,
найкрихітніша рисочка картини, образу,
квант містєрії життя, Усєсвіту.*

+++

я кущ розстріляний дощем
я одинокий кущ калини
я крик печальний птаха нетутешнього
як відображення вже не села
вже не існуючого вітваря
в воді що на його місці
чи видиво води у висохлім ставку
дзвіниця я на березі вже річки
на березі відсоння дрімоти
дзвіниця але
без дзвону
Символ образу
не Образ символу малюю
не закликаю на пожежу
на бій на гульбище
питаю
а прийде відповіді час
страждаю
як можу не за всіх
відповідаю
не закликаю
благаю
хай дзвони дзвони дзвонять до Причастя
хай на Великдень наших душ

+++

+ + +

*близько чи далеко?
мене чекає дорога в тисячі віків
я на тридцять восьмому кілометрі ...*

+

*Легенда - вінок думки, естетична
форма і навіть етичний результат пошуків.
Легенда - не тільки вчора, не тільки завтра,
а також сьогодні, не тільки,
творима у всі дні Всесвіту.
Легенда - стежка шукачів спільної мови.
Ніщо не вічне.
Чим же жити?..
„...Праві творці легенди світу“,
Духовного подвигу носії,
праві*

+ + +

+

щоб вижити малюю для людей

щоб жити - лише

пісня, земля, сонце, зорі, сокіл, мистецтво

- Бог.

+++

ХАЙ МОВЧАТЬ ТУЛУМБАСИ

*дзвенить бандура в Україні,
дзвенить у наших душах.*

А, може, й так. А, може, й ні. А може, й там. А, може, й в Поташні. А, може, й не було. Наполегливо знищуючи запитання, що породжують все нові й нові, вперто розставляючи крапки над “і”, захоплюючись одним і обурюючись другим - схаменись, без знаків акінаку і без звуків оклику, оглянись навколо, заглянь у себе. Щоб потім знову заплутатись у лабіринтах проблем. “Бо хто шукає, легко може заблудитися сам”, бо не існує “Я” без “Само”, не існує “я хочу” без “я мушу”, тіла без духу і духу без тіла. Хапаємося за нитку Аріадни, а може, й навмисне деколи випускаємо її з рук, щоб помандрувати в таїнах буття.

“Слава навіки най сонцю буде!” Ох, же ж цей мені звук бандури. Кажуть, що душа - не тіло. Чому ж так ріже, аж пече? Чужина пече. Заспівайте, ластівки, своїм не-

зрозумілим співом. Хай мовчать тулумбаси.

Хай мовчать тулумбаси. Хай результатом нашої діяльності будуть крапки над "і".

Хай мовчать тулумбаси, хай перетворяться на знаки запитання.

- А що у вас зараз замість капищ?
- Церкви.
- А що у вас зараз замість церков?
- Склади.
- А що у вас зараз замість складів?
- Клуби.
- А що у вас зараз замість клубів?
- Відеоплювальні.

Мистецтво - це філософія, спосіб осмислення життя, його своєрідна форма, а не насолода, втеча від податкової інспекції. Чи, може, тільки цяцька над каміном, сателіт, видобутий пучок лазеру, візерунок на декольте, машина, церковний аксесуар, політичний символ; сміх, голод, війна, ринок повний, і ананасів... - чи, може, й це?

Хочу, щоб живопис випромінював дитячу безпосередність, експресію юнака та мудрість поважного старця. Щоб п'яніло хмелем бажання і витверезлювало гіркотою невдач, зціплювало морозом забуття, пробуджувало свіжістю розвитку, жахало черствістю думки, смерділо затхлістю одноманітності, турбувало неповторністю повсякчасності, вітало відвертістю повії, вражало дівочою цнотливістю, гіпнозувало поглядом змії, вселяло надію, змахом крила; протягом між хмарочосами, антропокосмічністю, волею.

Ха-ха ... - уїдливий смішок за спиною... - міраж невизначених бажань, фатаморгана сподівань, видиво нездійснених надій, невдалий фокус з-за халяви, ловлення вітру по кишнях... (ти ж ще жодної такої роботи не написав... ха-ха).

+++

НА ПРОШУ

Поодинці, в парі, громадою, націями, народами; босі і взуті, в штанах і без; королі і скоморохи, кати і жертви - людством; убогі духом і ті, що плачуть, тихі й гідні, милостиві, чисті серцем, миротворці, гнані, знеславлені неправдиво, кожний індивідум зокрема - йдемо на прощу.

До зустрічі! І не грайте мені: “Чуєш, брате мій” - бо чужини нема. Є штучно видумані, різними партайгеносе, міжнаціональні, міжконфесійні, міжпартійні суперечності. В основі котрих, мусимо розуміти, лежать об’єктивні, життєві проблеми, але суб’єктивно вирішувані.

Чужини нема, “Ой поїхав на чужину ...”. Чужина обпалює кригою поверхової ввічливості, застигає інеем недоречних усмішок. “Ласкаві всі, але про око. Маленькі люди, а оця Доба, здається, зависока На вбогі й висохлі серця.”

Чужини нема. Хіба може бути людина чужинцем

на даній Богом, усім, землі? Чужина пече, батьківщина точить, спати не дають очі, очі, очі; мільйони душ, мільйони дум, мільйони сподівань, зневіри, віри. “Будуть пташки прилітати, Калиноньку їсти, Будуть мені приносити з України вісті!”

Крізь гомін часу долинає невтомне кування зозулі. Чуєте? Тупіт чобіт. Вони вважають, що їхні боги вимагають жертв. Брехуни. Адже Господь відмовився від жертви людиною.

Хай мовчать тулумбаси, хай стануть пам’ятниками.

Мистецтво - не книга “1000 порад”, чи “1000 рецептів”, скоріше “Тисяча і одна ніч”. І не тільки з казками Шехерезади. І якщо тисячі казок, міфів, легенд, віровчень вже розказані, прекрасно і цікаво, словоблудно і гидко, і ночі пережиті до вас і ще не вами, то та “Одна” - ваша, наша, його, її, твоя, Моя.

Мільйонами кольорів мерехтить смарагдово-срібне, лазурово-зелене листя у висняному лісі. В фіолето-

ву тайну ховає рясст наші сліди. В краплинах роси відображається всесвіт. І ми, також, з усіма своїми опілками, відображаючись, потопаємо в тій краплині, так і не збагнувши сенс своєї тут присутності. Десь на Н-ому меридіані залишаються наші батьки, могили наших предків. Невблаганні стихії женуть нас у пошуках місця під сонцем. Хтось розкладає знаки руху. Там знак “Чуми”, тут “Не стій”, туди не йди, там знак “Біди”. Лишайми липнуть обгортки солодкуватих спокус. Ті, що поближче до мікрофонів і телекамер, постійно забаламучують наші голови фальсифікаціями про праведних і грішних, різноманітними обов’язками, св’ятковими солодощами кидають нам якісь права, прикриваючи свою метушню за свої привілеї, змушують нас жити їхнім життям, замість того, щоб ми могли жити своїм. Наші діти розлетяться по світі. Чи голубами, чи орлами? - від нас майже не залежить. Дійсність вперто і тупо забиває цвяхи в наші хребти.

Чужини нема. Якщо душа не глек. Якщо душа не

тусклий, холодний відблиск на зів'ялій калині.

“Твою панівну думку хочу я чути, а не те, що ти скинув ярмо з себе. Вільний для чого?”

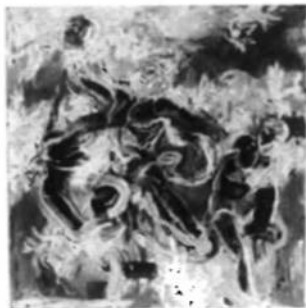
Я не пропоную поклонятися богу “акінаку”, меченосному ідолу. Хочу зрозуміти, з'єднати воедино все, що являється зламком і страшною випадковістю, з'єднати частки в ціле - в людину. Адже “... людина єдина і цілісна, неподільна на частини, на тіло і душу, але втілений дух або духоносна плоть”.

Шукаючи Бога, людина шукає себе. Шукаючи себе - шукає Бога. І в які країни не вирушали б на прощу, якби не називали його, якою б мовою - молилось одному, молилось **життю**.

“Отче наш, що єси на небесах ...”

*дзвенить бандура в Україні
дзвенить по наших душах.*

+++

+++

...важко знайти такі слова, котрі б адекватно виражали відчуття і роздуми художника. Тому і малює свою Венеру живописець, висікає, викарбовує, ліпить скульптор ...

+

Мистецтво - філософія без слів.

+++

+

Порожньо. На підлозі розбиті глечики нескінченних пошуків. Повна майстерня духів, вже самостійних творів. Творець ще відчуває свою якусь причетність до них, але вони вже живуть самостійним життям, самостійними символами. Мовчки, без перешкод, виходять з майстерні і розлітаються по світі в пошуках розуміння, в пошуках відповіді на поставлені майстром запитання. Деякі повертаються, деякі хтось безповоротно привласнює, інші ж зустрінуться з ним в часі і просторі - там...

+

“Я шукаю, Отче, не стверджую; Боже мій, допоможи мені, керуй мною.”

+++

+++

Малюю, тому що люблю.

Кажуть, що малює той, хто має що сказати.

Малюю тому, що хочу запитати.

Кажуть, що малює той, хто хоче прикрасити.

Малюю тому, що хочу окультурити.

Кажуть, що малює той, хто хоче ствердити.

Малюю тому, що хочу зрозуміти.

Кажуть, що малює той, хто хоче заперечити.

Малюю тому, що хочу знайти.

Кажуть, що малює той, хто хоче показати.

Малюю тому, що хочу запропонувати.

Кажуть, що малює той, хто хоче заробити.

Малюю тому, що мушу вижити.

Кажуть, що малює той, хто вміє щось сказати.

Малюю тому, що шукаю.

Малюю тому, що люблю.

+++

КАЛИНА ЗВІЧАЙНА (VIBURNUM OPULUS)

Одягайся в шлюбні шати. Печи хліб на свою голову. Ми підемо високо в гори, Я буду тебе ... (О, прокляті традиції, жилавий оклик предків. Убий її! Убий!) Я буду тебе любити. Які скажені майстри зробили молот на твою голову? Ганьба на мою голову. (Убий! Убий!)

Хто з нас праведний?

Конвалій запах від учора верещить. Осики тихо не тривожить їх. Дозрілі вишні більш не розцвітають. Весна не повертається для них.

Чому не зберегла ти вірність?

Гріх забороняти, гріх мовчати, гріх осквернити, гріх красти, не давати, гріх убивати. А, може, гріх співати? Чи може гріх писати?

Живопис. Ні, не він - вона. Навіщо згрішила? Я так був твій. Чому ховаєш свої тайни? Чому до інших більш привітна?

Вінок, сердак, пояс, запаску і сорочку - долу все.

Намисто? І намисто, навіть хрестик. Ти моя. -
Повія! Молотом по голові. (Убий її! - убий.) - Вона
осквернила твій хліб.

Хто з нас праведний?

Ми підемо високо в гори. Любитися. Ти не підеш? -
Сам піду.

Мистецтво - втеча чи атака? - Захист. Захист від
іуд. Живопис - захист від людей? Хто з нас Юда, хто
Христос?

Не любиш, то хоч допоможи. Не віддаєшся, то хоч
не регочи. Ні, то не гріх. Ти вільна. Любов не гріх. Іншого
кохай. Я ж не господар твій. Але й не раб. Нехай.
Мільйони рік стікаються у тебе, ти ж не переповнюєшся.
І я веслую у твоє лоно.

Заснули вишні розцвітуть. Весна не повертається
для нас.

Традиція. Рід, родина... слов'яни...

Дитина відхиляє ряднину, що відділяє простір землянки від простору двору, внутрішній від зовнішнього, мікро від макро Космосу, виткану Матір'ю Роду, і виходить надвір, йде у світ. Шукати Віру, шукати Любов, шукати Істину. Має Надію.

Слов'яни? Хто вони? Ми слов'яни. Хто це? Що це? В чому виражається? Якими знаками, якими символами? Наші предки. Мої предки? Чим, як жили вони?

“Коли не було з нащада світа,
Тогди не було неба ні землі,
А то лем було синєє море,
А серед моря зелений явір.
На явороньку три голубоньки,
Три голубоньки радоньку радять,
Радоньку радять, як світ сновати:
Та спустимеся на дно моря,
Та дістанеме дрібного піску,

Дрібний пісок посієме ми:
Та нам ся стане чорна Землиця,
Та дістанеме золотий камінь,
Золотий камінь посієме ми:
Та нам ся стане ясне Небонько,
Ясне Небонько, світле Сонінько,
Світле Сонінько, ясен Місячик,
Ясен Місячик, ясна Зірниця,
Ясна Зірниця, дрібні зізодчки."

+

*Взавтра вранці цілуватиму землю. Благатиму
Всевишнього, щоб не відступивсь, не покинув у важку
хвилину перевтоми, душевного неспокою і зневіри.
Благаю і сьогодні, щоднини, але взавтра ... Взавтра
розпочну справу. Поставлю Храм, "Золотий стовп".
Бо як інакше реалізую віковичну, природню потребу в
самоствердженні через відтворення космічного акту
створіння? Стовп буде тільки частиною Храму, його
віссю, а кругом нього капище.*

+

*липа медом запахла
20 мільярдів хаосів у в очах
водневий газ лобом у водний газ
страшений вибух створив нас?*

+

Гудуть бджоли в середній частині “Світового дерева”, одного із основних образів світової, індо-європейської, слов’янської культури. Триярусна, вертикальна структура світового дерева відповідає триєдиній просторовій моделі світу, за допомогою якої здійснюється поєднання Всесвіту /макрокосмосу/ і людини /мікрокосмосу/ і яка є місцем їхнього перетину.

Зорі душами тихо й урочисто відображаються в Росі. Вогонь тягнеться до неба. Люди тисячоліттями пере-скакують через вогнища. Молоді, прекрасні росинки плетуть вінки, ворожать, скидають шати і свічками пливуть по річці. Чоловіки викочуються в купальській росі, щоб бути здоровими. Вода в цей час наділяється цілющими, чародійними властивостями.

“Головним літнім святом у слов’ян було свято Купала чи Купайла. Припадає на літній сонцеворот, тобто коли сонце повертає на зиму. “Ідея поєднання вегетативної сили світового дерева і космічної сили вогню. Активізація сил тьми максимальна, але і перемога над ними - повна. Купала - свято перемоги над хтонічними силами” /М.В.Попович/.

“Ніч на Купайла, 23-го червня повна всяких чудес: чути мову звірів, рослини ходять з місця на місце, цвітуть чародійні квіти, а між ними й папороть. Папороть розцвітає опівночі і загоряється дивним вогнем, але зараз і осипається; хто встигне вирвати цю квітку, тому закопані скарби відкриваються самі. І він дістане чародійну силу та знання; але цю квітку стереже вся нечиста сила, щоб хто не зірвав.” /Митрополит Іларіон/.

Храм буде простий. В основі три однакових кола. Три апсиди, кожна символізує одне із трьох найпоширеніших віровчень: буддійське, християнське, мусульманське. Посередині - "золотий стовп", навкруги - язичницьке капище. Вгорі - небо, тобто в склепінні апсид - отвір. В основі, де перетинаються кола - три входи. Кожний житель планети, блукаючи своїми стежками в пошуках істини й себе, може зайти до Храму, схилитися перед своїм вівтарем, поспілкуватися з Богом. Вівтар (також треба розуміти умовно), в кожній апсиді буде витесаний тільки знак, символ віри: коло/колесо/, як символ будизму, хрест - християнства, півмісяць - ісламу. Ці знаки мають бути зроблені в отворі вікон, на просвіт. Стіни /круглі апсиди/ також мають бути витесані з білого каменю, /мармуру, чи якогось іншого, одне слово, це ще можна уточнити у спеціалістів, головне, щоб потім не треба було нічого ні штукатурити, ні мастити, ні підфарбовувати/. Щоб стояв храм, символ Храму, під

вітрами, дощами, сонцем і зорями, так і хочеться сказати - вічно, але стримує відчуття, що вічно не існує ніщо, - щоб стояв Храм вічно!

Спогади про основне літнє свято ще знаходимо в різних, але не багатьох джерелах. Різні і їх трактування. Ясно, що дійшло воно до нас як уламок давньої слов'янської ритуальної містерії, на протязі віків занадто схристиянізованої, що й зрозуміло.

“Житіє Володимира” з XVI віку стало основою Густинського літопису XVII в. і “Синопису” 1674р. І.Гізеля, що пишуть про стародавні українські звичаї. Густинський літопис розповідає про це свято значно докладніше: “Купало б'яше бог обілія, якоже у Елін щерез ему же безумний за обиліє благодареніє приношаху, егда імяша настати жатва. Сему Купалу - бісу є ще і донині понікоіх странах безумнії пам'ять совершають, наченше іюню 23 дня, в навечеріє Рождества Іоана Предтечи, даже до жатви і даліє сицевим образом: с вечера собираються простая чадь обоего пола, і соплетают собі вінці із ядомого зілля,

іли коренія, і препоясавшися білієм, возгнetaanь огонь, інде же поставляют зеленую віть і емшеса за руці, около обрацаются окрест оногo огня, поюще свої пісні, преплетающе Купалом. Потом през оний огонь прескакують, оному бісу жертву собі приносяще”/Полное собрание русских летописей, 11 т., с. 257/.

Восени центрального свята не було. Восени відбувалися обрядові качання по землі; але не з метою віддати їй силу, а навпаки, отримати від неї силу на зиму.

Замерзла Рось і Буг замерз. Припорошило нетовстий лід на Дністрі. Десь тут, між Бугом і Дністром, може, в Чорному лісі, (що був на місці теперішньої Поташні, яка, звичайно, називалася зовсім по-інакшому), ще попередники слов'ян скіфи, отримали свої реліквії від бога. Вода в Самарі (назва маленького ставка в с. Поташня) замерзла аж до дна, так, що перетворилася на суцільний лід. Колядники весело танцюють на льоду, по цій цікавій субстанції, котра ще вчора була рідиною, а сьогодні ...

З днем зимового сонцестояння пов'язані зимові свята - Колядки. "Колядки повні розповідей на космогонічні теми. Характерна риса - возведення домашнього вогнища /24 грудня/ в ранг Космосу. Введення тварин до хати, зокрема кози, яка символізує плодючість, говорить про воскресіння вегетативної сили природи." /М.В.Попович/.

Колядки - це свято народження сонця, що святкувалося наприкінці грудня і початку січня, зустріч нового сонячного року. "З цим святом вперше познайомились /наші предки/ ще за глибокої давнини від римлян. За Чорноморсько - Дунайської доби, коли ми жили при Дунаї, десь ще перед дев'ятим віком, ми й перейняли це римське свято при допомозі слов'ян, що стали пізніше балканськими. Саме слово "коляда" безумовно латинське, від слова "calendae, так звався перший день кожного місяця, а особливо місяця января, коли він гучно святкувався. Це ж слово зайшло й до інших народів, пор. новогрецьке колянта, болгарське коленде чи коледа й т.ін. Наша коляда святкується два тижні, від 25 грудня по 6 січня

старого стилю.”/Іларіон/. Х.Вовк твердить /Студії, 183/, що “одварені в воді зерна пшениці або з медом та зварені в воді сушені овочі нагадують ще неолітичну добу.” Пізніше християнство заступило перше Свято народження сонця /Dies notalis solist/ святом народження Христа. До речі, і всі останні свята календарно-обрядового циклу дохристиянської доби з часом були схристиянізовані, або ж викорінені. Та якщо абстрагуватися від упередженості, переконачень, конфесійної залежності, то, на мою думку, святковий цикл древніх як спосіб самоствердження, пізнання, сприйняття і творення - християнством ще збагатився, прикрасився, приблизився до конкретної людини, подобішав. Адже, за уявленнями древніх, людина, хоч і жила у згоді з природою, була /і є/ її частинкою, що нас так захоплює й інспірує /із світогляду предків/, все ж не мала “права” прямо звернутися до Творця з своїми тугами. Тільки опосередковано: в контексті племені, через ритуал. Тому і душа після смерті, у язичників, втрачала всі свої індиві-

дуальні риси, ставала анонімною, на відміну від християнства, де душа після смерті зберігає всі свої риси й характеристики та ім'я. Хоча для язичника, можливо, в ритуалі поминок анонімність душі мала таке саме значення, як для християнина збереження її імені /як допускає Судакова/. Очевидно це свідчить про те, що за уявленнями язичників людина отримувала душу-особу, від суспільства, і суспільство звільняло покійника від “душі”-особи.

Здається мені, що всі так звані ритуальні й неритуальні людські витвори, як то: споруди, скульптури, картини, прикраси, страви ... є спробою людини матеріалізувати свої фізіологічні й духовні потреби й відчуття. Є спробою знайти образ Праобразу, того, що не можна побачити, почути, можливо тільки відчутти, є спробою втілення Любові. Кажуть, “давніше наші предки славили Бога, а не жебрали і не жертвували. Зайве випрошування, як і непотрібна жертва, свідчать про появу гріха”/Б.Чепурко/. Сумнівними є доречні й недоречні використання слів

“ідоли”, “боввани”, тому що на ідола може перетворитися будь-який предмет, твір, явище чи, що ще гірше, залежність від якоїсь потреби, ба навіть саме твердження про нетворення ідола.

Кожному дано у свій спосіб відтворити свої відчуття, а тому безглуздо заперечувати наявність і потребу різноманітних форм. Безглуздо битися із-за форми, якщо суть для всіх одна. Звичайно, для того щоб кожна особа могла найбільш повно задовільнити свої потреби і матеріалізувати духовні почуття, потрібні соціальні інституції, котрі б уможлилювали і захищали реалізацію цих потреб. На цьому етапі і виникають недорозуміння, чвари, спекуляції, війни, фальсифікації. Тому що у всьому потрібна міра.

Храм буде поставлено на перехресті віків, вітрів, шляхів, народів. На Україні. А в тій Україні є Поташня. А в тій Поташні є єдине місце на планеті /клаптик землі, на котрий я нібито маю “юридичне право”/, де можу поставити таку споруду, а втім, я

пропоную поставити такі Храми (каплички) на всіх перехрестях світу. Я поставлю свій Храм у Поташні, тому що вважаю - дорога до Бога лежить через національний Храм. Через місце, де людина може відчувати нілу рук своїх предків, почути рідною мовою слово Боже і звернутися до нього у формі найбільш бли-зькій для своєї душі. І це не заперечує, а навпаки, толерує різні, неагресивні прояви людської душі. Кожна людина мала б жити за своєю кармою. Інакше вона перетворюється на абстрактну істоту, зомбі.

Весною знову все пробуджується. Веселі гурти ходять по землі і співають веснянок, закликають весну магічними діями, танками та піснями, щоб скоріше прийшла. Запалюють сонячні вогнища на узвишсях. Фарсові похорони якогось жіночого божества /Marza, Marzana у поляків, Мара в українців, Масленіца у росіян/ супроводжуються буйними веселощами. Масниця, мабуть що, найбільш веселе слов'янське свято. До цього періоду були приурочені весілля, ініціації дівчат, саме свято мало вигляд весілля.

“На Україні, “на Масницю” були свої обряди проводи зими і зустрічі весни, було багато веселих та радісних ігрищ, багато їлося та пилося, але від стародавніх обрядів полишилися тільки уривки. В останній день Масниці, на запус, справляють “колодки”: парубкам і дівчатам, що не побралися шлюбного сезону у м’ясниці, прив’язують колодку як кару, від якої можна відкупитися тільки грішми або горілкою. Колодки в давнину - це малі брусья з дірками для рук чи ніг, тепер же це стрічки з квітками.” /Митрополит Іларіон/.

“Обрядова страва пов’язана з символікою плодороддя. Обряд качання - гойдання підвішеного яйця, ... гойдання на гойдалках, нерідко з любовними піснями, качання по землі, відбивав символіку віддачі сил землі для більшого плодороддя.” /Терновська/.

“Поминки покійних відбувалися вдень і на цвинтарі з буйною поведінкою учасників.” /М.В.Попович/.

А біля Храму посаджу калину - це “світове дерево” України. І запрошу всіх соплеменників на

“полоскозуб”, поговорити “по душах”. До речі, про душу. Це, мабуть, найскладніше із питань, найзагадковіша із тайн тайна. А що ж предки? Запитаю передусім у своїх.

“На початку предки наші довго вірували, що по смерті душа не розлучається з тілом, але позостається в ньому, тільки людина переходить до іншого, “того” світу. Тому й клали до могили необхідне для життя. Але пізніше, проте задовго до християнства, постало нове розуміння: по смерті душа відділяється від тіла /пор. у “Слові”: “Віють душу от тіла”/, яке і живе окремим життям вічно, цебто, душа безсмертна, але вона їсть і п’є. В давнину було порівняння душі з перлиною, жемчужиною.” /Митрополит Іларіон/.

Загадкою для людини був і є сон. Тому не дивно, що зі сном пов’язували поняття душі. Вважалося, що під час сну душа тимчасово покидала людину, даючи їй таким чином можливість коротко спілкуватися з “тим” світом. А коли душа відлітає від тіла назавжди, настає смерть.

Але смерть - це тільки довгий сон, що колись припиниться.

“Народ уявляє собі душу як пару, хмаринку, дихання, дим, вітерець, або як пташку: голубку, зозулю, або й метелика, бджолу, мушку. Місце душі в тілі точно не окреслене.” Було відомо нашим предкам і про переселення душ. “Відгомонам цього є багато мотивів по наших казках, наприклад, як душа царівни ховається в яйці, покладеному в осокові, а коли яйце знайшли й розбили, то царівна померла. Душа може переходити у звірину або в рослину.” /Митрополит Іларіон/. Були й уявлення про багато “душ”/Н.Н. Велецька/. Фізична смерть людини ще не означала, згідно народних повір’їв, остаточного її зникнення. “Людина після смерті могла перетворитися у вампіра. Вампір мертвий, але його тіло не покинули зовсім життєві сили. Він здібний їсти, пити, рухатися. Русалки, мавки, “потерчата” - це вид “новья”, “нечисти” не пов’язаний з символікою невидимого: навпаки, вони достатньо схожі на живих, але не можуть отримати смерть, оскільки померли

Ясно, що в язичницькі часи мова йшла не про хрещення, а про ініціацію, про обряд перевтілення в нормального члена суспільства, пов'язаного з отриманням імені.”/М.В. Попович/.

Шкода, що в наш час обряд ініціації - змушнення, введення людини в колектив дорослих, такий красивий релігійно-естетичний і виховний аспект в становленні людини, деякі віровчення /конфесії/ відкинули /або ж підпорядкували своїм політичним забаганкам/. Така подія в житті людини безперечно діє більше на п'ятнадцятирічного, аніж на немовля.

Говориться в наших казках і про множинність душі, про воскресіння з допомогою мертвої і живої води. “Мертва вода повертає людині життєві функції, казковий герой зростає, дихає, але він мертвий, як вампір. Жива вода повертає йому “людську подобу.”/М.В. Попович/. Дуже придатна до сьогодення казка. Варто було б покропити суспільство мертвою водою, щоб припинити в ньому гнійні процеси, напевне, і таку властивість має мертва вода , але

потім обов'язково слід покрити живою, щоб члени суспільства не залишилися вампірами.

Ще в нашому народі вважали, що душа завжди свята, а тіло грішне. Богомоли навчали: “І сотвори диявол чоловіка, а Бог душу в онь вложі; тим же аще умерть чоловік, в землю ідеть, а душа к Богу.” /Літопис під 1071р. П. Володимирів: Др. рус. літ., ст. 55/.

Що за плутанина, і навіть абіблійність, адже в Біблії ясно написано: “І Бог на свій образ людину створив, на образ Божий її створив, як чоловіка і жінку створив їх.”/Книга буття 1,27/, а не диявол її, людину, зробив. Зрештою, з усіх придуманих людиною пояснень буття так і не ясно, що є що і хто є хто? Кожен шукає свою форму пояснення, свій спосіб передачі почуттів і розуміння.

Очевидно, в слов'ян-язичників не було цілісного єдиного уявлення про духовну субстанцію, на відміну від тілесної субстанції /це на думку М.В. Поповича/. Ідея духовної субстанції замінювалась сукупністю різних уявлень про сутність людини, а саме: людина як жива, чу-

твева і діюча сутність в її видимих проявах, людина як неповторна особистість, як сутність соціальна, що ототожнюється з ім'ям, зовнішнім образом, тінню, слідом і т.п.

Довго будемо розмовляти про Душу. Про богів (Всевишнього турбувати не будемо). Поговоримо про Сварога, Перуна, Даждьбога, Хорса, Велеса, Стрибога, Сімерегла, Макошу, Лада й Ладу, Лелю, Ярила, Купайла, Дива, Діву, Тура, Рода і Рожаницю, Трояна, Долю, Переплута, Марену і про інших, якщо хто знає. Закличу всіх поташан-односельчан, соплементників слов'ян, українців - покличу всіх жителів планети на чай з калиною.

Нехай розкажуть нам про своїх богів, про своє розуміння. Тому що, аби розуміти треба знати. Щоб порозумітись з іншими людьми, народами, поважати їхню культуру, треба глибоко поважати себе /без зайвих екстремів/, щоб нарешті спільно зрозуміти, що нема "обраних народів", "чистих рас", вищих і нижчих культур - є інші народи, інші культури. Інші, як

форма, стежка до одної мети - до Бога.

“І так, найбільш різко виражені полярності чітко зберегли зв’язок з сонцестояннями: літо і зима, час тепла й світла і час холоду і тьми. Свята осіннього рівнодення немає по зрозумілій причині - це страшні, трагічні дні. Тут святкувати немає що: рівновага сил між світлом і темрявою починає схилятися в бік мороку, день починає скорочуватись, сонце поступово викрадається хтонічними силами. Це час смерті - час зів’ядання, час, коли вогонь переноситься до сімейного вогнища, атомізується, коли від землі беруть силу, щоб витримати зиму, коли не люди хоронять Мару, а Мара, чого доброго, похоронить Сонце. Починається відділення вегетативної сили світового дерева від сили вогню і люди спасають вогонь по хатах. Тоді вони опиняються лицем до лиця зі своїми покійними.

Боротьба огненного начала з мороком, у міфах усвідомлюваного як поєдинок сонячного героя з темною силою, що украла Сонце, підходить до найбільш важкого

рубежа, коли зусиллям героя - можливо, Мітри, якщо судити по казках, де фігурує в цій ролі Михайло, можливо, першопредка, - нижній світ покривається льодом. Це максимальне відторгнення сили вогню і вегетативної сили, що загрожує порушенням Порядку. Але понурення темної сили під лід - лише передпоріг перемоги. Наступає поворот Сонця на весну, ніби крик світового півня пробуджує сили світла, і починаються дні великого чаклування, дні підготовки чоловічих громад до ініціації - зимові свята. Всесвіт починає намагатися до об'єднання сил дерева з силами вогню.

Нарешті настає драматичний момент - весняне рівнодення. Коли за допомогою сил, відданих людьми землі шляхом качання, Сонце намагається перемогти, вогонь виноситься з сімейних вогнищ до Сонця, на підвищення.

Повна урочистість сонячного початку, повна перемога солярних сил відбувається в день літнього сонцестояння: Сонце звільнено, вегетативні сили об'єднані з вогнем, навіть вода стає заплідненою і очищеною переможним

вогнем. Людина найбільше звільнена від соціальних пут, “травестійно” хорониться Мара, травестійного характеру набувають зустрічі з предками... Але в цей чуттєвий гімн перемоги вплітається тривожний мотив: від сонячного колеса гине солярний герой, день починає скорочуватися, знову темні сили підкрадаються до Сонця, до світового вогню. Настане осінь, час, коли люди візьмуть у землі те, що віддано їй весною, візьмуть і силу, віддану їй весною. Тоді сили нижнього світу почнуть долати світ - але це буде і час посилення соціальних, сімейно-родових і договірних зв'язків, спілкування з сімейними духами предків, час, коли вогонь буде підтримувати сімейні частки космосу - і всі дружніми зусиллями відстоять Сонце. Рух від максимального укріплення соціальних пут восени до перенесення центра дії з сімейного вогнища на космічну сонячну арену, - до торжества чуттєвості - якийсь контрапункт в симфонії циклічного руху космосу. Торжество чуттєвості є смерть бога суспільного договору Мітри.” Що можна додати до такої схеми, запропонованої паном М.В. Поповичем?

Приблизно так, на його думку, переживався і розумівся древніми слов'янами циклічний рух оновлення Космосу.

Цикл закінчився. Цикл розпочинається. Жреці, шамани, віщуни, пророки, відуні, знахарі, цілителі, попи, царі, псарі зі своїми заклинаннями, застрашуваннями, обіцянками, шоковими терапіями ... - все є. А люди родяться, радіють, сміються, плачуть, тужать, паруються розходяться, сходяться, розмножуються, виховують, господарюють, переживають, хворіють ... і "не дізнавшись, помирають...". Якимись числами означають дату народження, і через рисочку, тире, якимись числами дату смерті. І не дано нічого зрозуміти, нічого змінити... Як у цей проміжок, у цей дефіс, будучи пітекантропом, неандертальцем, кроманьйонцем, неолітиком... кімерійцем, скіфом, слов'янином, русином, українцем, - як з'явитися, стати, бути і відійти людиною?

*Запрошую всіх жителів планети
на чай з калиною.
Вернісаж відбудеться.....
Дату і місце уточнимо.
Тим часом - хай збувається щоденно
у наших душах.*

+++

МОЯ КІМНАТА ДОБРА

MEIN ZIMMER IST GUT

*„zwei Schritte nach links
zwei Schritte nach rechts
ein Schritt nach vorne
und...“*

Користуйтеся, будь ласка, словником.

*„два кроки ліворуч,
два кроки праворуч,
крок уперед
і...“*

- Добрий день? Кого сьогодні немає? Який сьогодні день?

- So-n-nt... Не-д-дн...

- Hi. Takuia, ist das richtig? Це правильно, Такуя?

- I-sch-bin. I-ch-z... Іш- бін. І-х-з..

- Не „іш“, але „іх“. Разом „bitte“. Повторюйте, будь ласка. Не „іх бін“. Was ist heute? Що сьогодні? Welcher Tag? Який день? Що ви шукаєте? Або що ти шукаєш? Gut! Сьогодні вівторок. Вчора був понеділок. Всі разом, будь ласка! Голосніше, будь ласка!

- Сьогодні 25 серпня.
- Скільки днів має рік?
- 368. Триста шістдесят вісім.
- Скільки тижнів має рік?
- Сорок вісім.
- Це правильно, Такуя?
- Nein. Das ist nicht ri-sch-, richtig. Ні. Це неправильно. Рік має триста шістдесят п'ять днів, три години, тридцять хвилин і тридцять секунд. Рік має п'ятдесят два тижні.

Мабуть, я маю (вже) інакший календар.

Дзвонять. Я люблю, коли дзвонять дзвони. Вранці і увечері, особливо ввечері.

- Verzeihen Sie! Пробачте, як пройти на Bahnhot? Не „гот“ - „гоф“, Bahnhof.

- Це вокзал. Куди ви хочете?

- Ох, ich mo- ch -te, я хочу до, Universitat und Fuhrichdaste 10. Покажіть мені, будь ласка, дорогу до Унів-вер...

- Візьміть таксі.

- Скільки я винен?

- Айгунд..... zehn!

- Скільки, прошу? Takuia, ist das richtid? Такуя, це правильно?

*„два кроки ліворуч,
два кроки праворуч...“*

- Триста шилінгів за ключ. Підпишіться, будь ласка, тут,
і кімната ваша.

Mein Zimmer ist gut.

Все добре.

*„два кроки ліворуч,
два кроки праворуч,
крок...“*

Was ist das? - Що це? - Це ліжко. Die Bett. Не „die“, але „дас“. Це не жіночий рід. Ft-mi-n...? Was ist das? Це не жінка. Fr-a-u? Ступні, стегна... die Bruste, груди. Розумієте? Розумієш?

Підлога добра, стеля добра, стіни також добрі. Але вікно? Das ist schlecht. Погано. Я не бачу неба. Я бачу стіну, сіру стіну іншого будинку.

Я люблю місяць, зорі, птахів і котів.

- Такуя, це правильно? Чуєш, як докають копита. Це „fiaker“, берлін. Це кінь, „das Pferd“. Як сказати в множині? Як сказати „das Pferd“ чоловічого роду? Ich weis es nicht. Я не знаю. Бачиш ти, як пані виглядають?

Нарешті. Guten Tag! Добрий день, маестро! Я так довго йшов.

Знову дзвонять дзвони.

Маестро Рембрандт, маестро Тиціан, маестро Бройгель. Wie geht es Ihnen? Як Ваші справи? Як відкрити Вашу таїну?

Раніше тут стояла Марія Терезія. Тепер тут стоїть...

Раніше тут стояв Густав Клімт. Сьогодні... „Базіль + Даная“, I love you... I love you... I love you...

Моя квартплата велика, плата за енергію велика, прожитковий мінімум високий, все дороге. Звідки всі беруть гроші? Не рахуй чужих грошей.

Чуєш, дзвонять дзвони.

Я не знаю, чому все так.

О! Я зовсім забув. Wie heissen Sie? Як Вас звати? Яке Ваше ім'я, або як ти звешся, і звідки Ви?

Я чужинець. Цілий світ для мене чужина. Всі люди для мене чужинці. І навпаки. Весь світ мій дім. І всі люди мої друзі. Was wunschen Sie?

Що Ви бажаєте? Я плачу. Ви мої гості, я запрошую Вас на вечірній чай.

- Каву, bitte? Цигарки, bitte? Що Вам хочеться, що Вам подобається? Ich liebe Bier, zumbeispiel. Я люблю пиво, наприклад.

- Це неправильно.

- Добре. Я розумію. Я люблю, „ich liebe“ свою дружину,

але я живу, „ich lebt“ у Пряшеві, але „ich mag“ я даю перевагу, мені подобається борщ.

- Во-г... Was ist das?? Що це?

- Це є український суп... з м'ясом, свининою, яловичиною, овочами, буряком і т.д., і ще... я не знаю, як називається це по-німецькому. Це молоко, але дещо інше...

- Добре, досить, далі. Не розтягуй.

- Але без S... борщ не такий добрий.

Що подобається тобі, Такуя? Wie alt bist du? Скільки тобі років? Прошу Ти маєш ще багато часу до тридцяти-трьохрічного віку. Wer ist Christus? Хто такий Христос? Це дуже важке питання.

- Що ви будете пити?

- Такуя, що ти будеш пити? Скажи мені, як стогне, сміється й плаче Нарайяма? Як твої справи?

Склянку горілки, будь ласка! Дякую, ніякої ковбаси, „Hamburger“-ів, бутербродів, сиру...

„два кроки ліворуч,
два...”

і поцілунок, „ein Kus“, bitte liebe Kellnerin“. Ні, жодних грошей. Я не маю грошей. Я малий, я... я сам. Я людина. Так! Це є „ессе Ното“.

„...Нехай святиться ім'я Твоє. Нехай прийде царство Твоє. Нехай буде воля Твоя...”

Христос - це Шлях!

Це Ідея!

Це Син, Чоловік, Людина!

Це Бог!

Це правильно, Такуя!

Der Gott?

Ні, жодний артикль. Це ні чоловік, ні жінка, ні дитина.

Це більше!

Це - Бог.

- Як ти звешся?

Як? По літерах, будь ласка. Мо-є ім' -я є „П“, не „Ф“.

Дивись сюди! Це запальничка, „п-ф“. Розумієш?
Добре. Мене звати Вовк. Вовк і Вівця, або Квітка. А ви?
Хто ви? Чим ви займаєтесь? Хто є хто? І що є що?

„два кроки ліворуч,
два кроки праворуч,
крок вперед
і два назад“

- Доповніть, будь ласка.

Я був, ти був, він, вона, воно також, вони були. Я маю, але
я мав, ти маєш, але ти мав. Ми п'ємо. Це рот. Ми
галасуємо. Ні, ми мовчимо. Це губа. Уста. Дві і дві. Що
це? Який там пес? Пес робить „гав-гав“, жодні пси, жодні
руки. Це поцілунок.

Це важко. Deutsch ist schwer. Німецька мова важка.
Життя важке, Такуя! Кусок торта і... щасливий. Це не
дорого, але колись це було дешевше.

Мила пані, один теплий поцілунок, будь ласка.

Я не хочу за гроші, я не хочу задурно. Я хочу з любов'ю.

Ні поцілунку, ні потиску, холодно. Отже, склянку горілки, bitte! Я люблю котів, тому, що вони люблять волю. Mein Zimmer ist nicht gut. Моя кімната недобра.

- Добрий день!
- Grus Gott! Прошу? Що ви бажаєте?
- Gr-u-s? Що це? Я не знаю. Ах, так, маєте гречку?
- Так, звичайно. Що, прошу? В чому справа? Звідки ви, з лісу?

- Ні... Я „ich“. Я знаю, я хотів тільки гре-ч... ти товста й лінива, як на картинах Рубенса.

О, Боже! Увечері піду в собор святого Штефана. Там є ікона „Божа матір з сином“, колись її написав український майстер. Попрошу, щоб підтримала.

Я розумію вже: „Ich war“, я був. Але як сказати: „ich war Morgen“ - я був вввввввв? І чи буду, і який?
„...і прости нам провини наші“.

Жодного алкоголю. Я відкидаю тугу геть. Чай, будь ласка! Один гарячий чай з калиною, будь ласка.

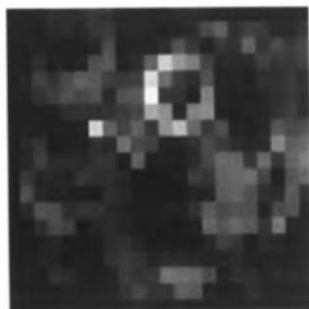
„... два кроки праворуч,

крок вперед!"

Всього доброго, Такуя!
Фото з учителькою на пам'ять.
Щасливої дороги!
Живи добре, мій юний друже.

+++

ЧИСНИЦЯ

*я хрестик твій
я чисниця
прийми*

Почекай. Старатимуся швидко. Не вішай трубку, тільки декілька фрагментів. В цій простій грубій тканині відчуваєш красу? Я відчуваю красу. Уявляєш, материними руками були вирощені коноплі, батько поорав землю, засіяв, з коноплі мати зробила нитки, пофарбувала в різні кольори, фарбники також природні, з листя, з пелюсток, з тієї ж зелиці, виткапла рядно - ряд за рядом, квадратик до квадратика життя і породила на ньому мене.

+

*Почекай не вішай трубку
лічильник крутиться розплачуватись не мідяком
нам можна все та не все на користь
нехай не володіє мною „ми“*

я грати хочу вже „себе“ а
граю все ще „вас“
„нас“ бо „ми“...
допоки будемо себе шукати?
танцювати!
налий вина шинкарко „золота“
бо юність шати вже змінила.

+

Ти слухаєш? Ще декілька чисниць. Незрозуміло, як же так, що дух створимий сильніший від творця духу, відважиться із ним на прю. Добро і Зло. Чи, може, Зло всесильне, так що ж тоді Добро? Який у цьому задум?

+

я змерз
радіатор кохання не гріє
вбережи мене панно Маріє
для каяття для любові
для перемін.

+

+

„Споконвіку було Слово і Слово було...“
мій батько і мати сидять біля столу
казанчик картоплі на всіх весільників
вінчається раб Божий з рабою Божою
Микола й Марія
на віки віків
так 47-й скінчився в Потапні
ще не був а голод звірів
в 57-м світ побачив
хліб з кукурудзи на столі
низенький сволок в куточку мати
і вся долівка в осоці
а 33-й... 7-й... 9-й
.....
чом хати всі порожні
в шкільних книжках ні слуху ані духу
і тільки сум у бабчиних очах.

Пам'ять вперто вимикає. Так і хочеться сказати мудрих..., як не своїх, так хоч цитату, слів. Із наймудріших, але пам'ять вперто не хоче догм, канонів, і забуваю закономірність розставлення слів . Пам'ятаю тільки, що все минеться, що і мене поглине тьма, що:

**„Коли я говорю мовами людськими й ангельськими,
та любови не маю...**

Це не ностальгія, не переспів вчорашніх днів.

**„любові не маю, - то став я, як мідь та дзвінка, або
бубон гудячий...”**

+

*стара дика груша
півгороду накрила
яка з неї користь
скільки років її
які тільки птахи
на ній не гніздились
чиї літаки
не бомбили її*

ген там за горою горять смолоскипи
козаче прокинься Україна в вогні
цїлуй же дівчину дасть Бог не загинеш
вернешся а мати чекає в грушевій тіні
ранковими росами груша вмивалася
усе тихо в селі пшениця цвіла
аж раптом все небо круками порвалося
знов запалали селянські житла
вітром шаленим маківка обламана
ох і лихий чужий листопад
кулями в спину груша розстріляна
треба трматись ні кроку назад

+

“... а любові не маєш, то ти ніщо”,
я ніщо. А я, „я“ що, за що „я“ любити? Питаю філософів,
богословів, бабку Фросину - як питати себе?

Не дурю себе думкою, що мої твори спасуть людство.
Вбережи нас, Боже, від „спасителів“. Немає такої
картини, скульптури і т.п., щоб спасла всіх зразу, до
ранку, тут же. В той час, коли творилися найгеніальніші
твори людських рук і розуму, в той же самий час, тут же,
вартість людського життя падала до мінус сто.

+

*„Куди ми йшли і звідки і навіщо
немов незрячі...“*

Мирославе

ми йшли зустріли нас невдачі

ми йшли у вічність

нас здибала біда.

+

*чоло нам не колов вінець терновий
нам душу просвердлив страшний обман*

нам в груди не палили кулями
і наші голови не відсікла Юдіф
і ребра не трошили нам лопатою
ярмо віків накинув нам Сізіф
ми не топились в болотах Сибіру
нам глотки не наповнювала смола
і не ходили ми на лицарські турніри
і не валялись біля вбитого коня
нам не пекли поки що п'яти металевим прутом
нам зір фіранкою закрит густий дурман
нам стріли Себастьяна колють душу
не бачимо очима кобзаря
кіннотою Мазепи летимо із кручі
нам тіло вкрили струпи Лазаря
ми не складаєм арифметики
ми всі просякли бідами предків
Чорнобиль нас осипав „манною небесною“
за гріх
гріхи батьків дідів.

*Всевишній всі мѣ грішні
не розчави китаїку калинову
не поламай шипшинових куцїв
не надсилай на людей горе
стримай гнів.*

+

Якщо в середньому, в ідеалі, людині давно +100, то існує точка, де розпочинається її буття, її фізіологічне існування. Мабуть, від нуля в напрямку +. Але де, в якому місці від -100 до +100 розпочинається її духовне життя? Певно, що від 0 в напрямку +. Можливо, мають рацію ті, котрі вважають, що життя є тільки духовна субстанція, можливо, ті, що життям вважають наймудрішу, подвійну тілесну і духовну субстанцію.

„...і коли маю дара пророкувати, і знаю всі таємниці й усе знання, і коли маю всю віру, щоб навіть гори переставляти, та любові не маю...”

Духовна частина складової субстанції, безперечно, настільки складна і суверенна, що важко назвати її

частиною, а все ж вона не є відірвано самостійною. Отже, духовна частина нашого „я“ не буває без того, що було до +1. Я ще не був у бутті, в плюсі, а моя душа вже формувалася в мінусі. І коли вже не буду в плюсі, залишиться моя душа для тих, що ще тільки в мінусі. Досягнувши +100, я перетворюся на те, що буде для інших, прийдешніх тим, чим було для мене над +100 попередніх поколінь. Тому що не існує „я“ без „ми“, не існує „ми“ без „я“.

Чуєш? Що довго не писав, не ображайсь, не вибачаюсь. Почекай при телефоні, я вимкну. Не встигаю,

+

*мені б ще дві туби часу
ще щоб одна весна
все якось гірше бачу
незрозуміла вина*

+

Телевізійні красуні забирають час, що за шия, що за стан, ключиці, а нижче не опишеш, хіба що позичити цитату Петрарки, чи Рубоко Шо, а може, зі своїх хто підкаже...

та, власне, я не про те.

Як тільки... так слово ворога - приїду. Або зашлю факс, або ще якийсь „ікс“. Ми так навчилися, нас так вчили, комунікувати через щось, за допомогою, з ..., нам танцюють, нам сміються, за нас сміються, з нас сміються голлівудськими зубами. Відчуваєш „щирий“ потиск гуми“

„... та любові не маю, - то я ніщо!“

Дорога до Бога лежить через національний Храм. Це квінтесенція „я“ і „ми“. Не конче обмежена етнікумом. Це мій Храм. Це Храм кожного із вас. Це Храм у наших душах.

Безперечно, що кожна людина черпає із народного джерела, і я також стараюся взяти, скоріше, хоч зрозуміти у своїх предків, у своїх, так би мовити безпосередніх, соплемінників, але не тільки у них, а й у всіх останніх, тому що вони теж мої предки, те, що було у них над +100. А, може, не існує жодне „над“ - жодне „до“, а тільки „від і до“? Бо що є нація?

„... І коли я роздам усі маєтки свої, і коли я

віддам своє тіло на спалення, та любові не маю, - ...“

+

Не знаю я

чому блищить роса на гілках голосистих

чому коріння скручене на схилах круч

чому скажено вітер свище

чому за днем приходить завше ніч

не знаю я мільйон мільйонів

не знаю

за віком вік чому безвинно гинуть коні

веде хто цьому всьому лік?

+

Нація? - прошу, моя родина, всі, як свічки, згоримо. Нація - моя родина, перш за все, останнє слово перед розстрілом, пісня найбільшої журби, - це я, моя віра, наша віра, тому що віримо в Одного незалежно від конфесійної, партійної, етнічної приналежності.

А те, що різними формами виражаємо своє розуміння віри, так у цьому велика мудрість, так часто нам

незрозуміла або взагалі незбагненна. Проте я не розбираюся в плутанині цих назв, вірніше, в плутанині їх використання. Протягом віків їх використовували і використовують як заведено, прикриваючи найбагородніші і найганебніші вчинки тих чи тих персон, груп, гуртів, племен, народів. Я не ділю людей за такими прикметами, та то вже інша, не телефонна розмова. Але ще один приклад: про кого ми говоримо, про яку спільноту, якщо серед тих, хто зачисляє себе до української нації, є українці київського патріархату, українці московського патріархату, українці римського патріархату, українці без патріархату,... що нас об'єднує?

+

*безглуздя наше притаманне
безвір'я наше прищеплене
безмір'я наше достеменне
безхристияни без'язикі
без'язичники безхристиві
без слів до чорта стоязикі*

які ми?

малі чи

великі?

+

Виразатися в різних формах є правильно, власне, треба виразатися в рідних найідентичніших формах, тому що це найправдивіше, найщиріше. Очевидно, на цьому щаблі мислення і виникає потреба пошуку національних форм. Але в усьому має бути міра.

„...любов довго терпить, любов милосердствує, не заздрить, любов не величається, не надимається, не поводитьься нечемно, не шукає тільки свого, не рветься до гніву, не думає лихого, не радіє з неправди, але тішиться правдою, усе зносить...”

На такому рівні не існує вищих, вибраниших, красивіших форм. А тим паче неправильно, на мою думку, не потрібно аплікувати це на народи (мовляв, обрані народи, вищі раси, нації - т.п.). Є інші. Бо що є народ, окрім зони економічних інтересів?

Ти чуєш? Алло! Не роз'єднуйте, ще кілька фрагментів.

Любов над усе!

+

*кінь стриножений не скаче
журавель у клітці не кричить
чорний ворон з туги кряче
а людина все терпить*

+

„...вірить у все, сподівається всього, усе терпить!”

+

*чисниця до чисниці дороги рушник
чисниця до чисниці вишите життя
чисниця до чисниці нема вороття.*

+

Пам'ять вперто вимикає, мій слухачу, ти звідки і куди, і
чи мені з тобою по дорозі?

+

*І жінки не жінки
пісня степом лунає
і свічки не свічки
козаків вже немає
і трава не трава
вітер в полі не віє
і рука не рука
чорне сонце не гріє
і земля не земля
голосіння під небом
і квітки не квітки
степ розколений лезом
віск мовчання лавиною
пшениці до землі шаблями припнув
віра й розлука важке поєднання
дорогу надії байрак розітнув.*

+

Нещастя в тім, що я не знаю Бога, в мене його
вкрали. Крадуть кожноденно і кожнохвилинно. На
дорогах до Храму шастають рекетири, я не маю
можливості чути його слово рідною мовою.

+

*Я повернусь і на порозі
вклонюсь і Богу помолюсь
як вмію не книжково без показної краси
подивлюся в кожнім хати розі
на рушники
я хрестик твій
я чисниця
прийми.*

+

+

я куш розстріляний дощем
я самотній куш калини
я крик самотній птаха не чужинського
я відображення вже не села
вже не існуючого вітця
в воді що на його місці
чи видиво води у висохлім ставку...?

+

Дух предків не дає спочинку. Мене чекає
„дальня“ дорога. А „кравчучки“ у мене немає. У тебе
чарка? Я тобі не помічник. До того ж як наллеш... хіба що
мовчки побалакаємо. Ти про своє я, звісно, у своїй
кравчучці...

- Ти продаєш?

- Ні, це так, до слова, не маю що. Я тільки пропоную.

- Що? Коли не дорого, то я...

- Я пропоную запитання.

- Хто ж відповідатиме?

- Не знаю. Поки що малюю. Кольорові запитання.
Невдала спроба розуміння вічних перемін. Гріховний акт
пошуку “ІІ”.

- Ти маєш на увазі...
ті-ті-ті

Алло! Алло! Я думав, нас вже перебили. Це так
ешелонний епізод ввівся, може, й не до речі.

+

*... Все як було не
сторчма головою
святі й прості із німбами
над
до ніг його стражденно припадають і
знімають
вінки пливуть за віком вік
життя стікають воском свічки
а учні де? - нема
жнива подій учення затопили*

дзвіниця я на березі вже річки
на березі відсоння дрімоти
дзвіниця але
без дзвону
Символ образу
не Образ символу малюю
не закликаю на пожежу
на бій на гульбище
питаю
а прийде відповіді час
страждаю
як можу не за всіх
відповідаю
не закликаю
благаю
хай дзвони дзвонять до Причастя
хай на Великдень наших душ
співаю.

+

„... ніколи любов не перестає!“

Радий за тих, котрі, споглядаючи картини, не тільки мої, власне, щодо моїх - так це моє бажання, ідилія, споглядаючи твори інших майстрів, знайдуть хвилю часу пороздумувати про самих себе. Знайдуть сили піднятися над туманом людських неясностей, над тьмою нездійснених бажань, зуміють знайти життєву рівновагу. Хотіли б, щоб у моїх роботах була така сила, такі випромінювання, які б спонукали до таких роздумів, вчинків. Не претендую на вчення, розумію - „ти себе спаси, і біля тебе спасуться тисячі“. В моїй душі колючий дріт не розгородить людський рід на чорних, білих, кольорових.

Не поділяю крайніх екстремно-заперечливих висновків, як-от: тіло, мовляв, одне, а душа - інше, життя не в душі і тілі, а тільки в душі. Скоріше вбачаю відповідь у складовій цих субстанцій. Але сам ставлю неясні запитання і даю плутані відповіді. Розумію, що мистецтво не книга відповідей і не збірник рецептів. Але, відчувши запитання, досить часто впадаю в спокусу багатослівної відповіді, знаючи, що відповісти неможливо. А, можливо, і не варто питати, тому що не дано знати.

*Я тут і не був
я просто перехожий
осінній сум
рефлекс від журавлинного крила
мене тут не було
та Вас я пам'ятаю
я Вас зустрів на перехресті своїх мрій
мене уста трояндопелюсткові
мене втопила повінь Ваших вій
у натовпі роззявлених зівак
у переповнених літаючих тарілках
Вас не було
лише мана нездійснених надій
танок ультрамаринових ночей
подій
сподівань
мрій
і я тут також не існую*

я тут і не був
я тільки пустельник
безвічний гість
що та що інша сторона
і Вас тут не було
а звідки ж присмак
груш медовий
та з Ваших уст
червоного вина.

+

Зачекай, не вішай рурку. Лічильник крутиться,
розплачуватись не мідяком.

+

В автобусі пахло полуницями
але на питання - що є живопис?
хтось кошик купив повний вщертъ
я так і не зміг відповісти
сонце немилосердно пече в потилицю
проклятий парниковий ефект

що є життя? лісова прохолода?
запах полуниць? хрест придорожній?
впаду ниць
знову зграя питань в голові закружляла
що людину тримає?
що, що над усе?
пшениці вже пожовкли косити пора.

+

Так, скажімо, як не дано людині знати багато мов (занадто багато, не кажу про винятки), і це не просте обмеження, не просто обмеженість конкретної особи, а форма захисту, самозахисту, дана їй природою.

Ти слухаєш?

І мова, власне, є мова форми, чи то навпаки - форма мови, виразності. Треба розуміти, що вона є багатошарова:

1) мова як форма і спосіб комунікації, на цьому рівні можуть досягнути багато і многи;

2) мова як мистецтво. Тут кожний індивід співатиме найщиріше рідною мовою.

Є ще й інші шаблі. Але коли говоримо про мистецтво, то найщиріша мистецька форма виразності - це рідна мова. І та щирість буде відчутна, і як важливо, щоб вона була насичена флюїдами доброти.

„... хоч пророцтва й існують, - та припиняться, хоч мови й існують, - замовкнуть...“

Рідна мова, рідна форма - це як вітраж. „Я“, як частинка вітражу, є самостійною, самовиразною, самодостатньою і одночасно складовою цілого образу. Коли є міра між частиною і цілим - є гармонія, є краса. Але коли міра порушується, коли „я“, гордий зі своєї окремішності, виривається з цілого контексту, порушується єдність „ми“, цілісність образу. Пусті місця заповнюють протяги непорозумінь, „ми“ перетворюються на „вони“, „я“ на відчужений елемент. „Вони“, немов іржа, перегризують перегородки особистостей, пожирають „я“, вітраж перетворюється на купу скла, образ перетворюється на безлику магму.

„... Хоч існує знання - та, скасується...“

*„... підкріпіте мене виноградним печивом
освіжіть мене яблуками“ - бо -
згораю!*

+

*всьому свій час
і час веселощів
час срібла повний рот пісок в очах і степ на голові
і час пустельних монологів*

+

Ти подзвони.

Звичайно, моя жалюгідна спроба матеріалізувати свої почуття далеко не адекватна їх суті. В силу власної обмеженості і в силу об'єктивних причин, я також знаходжусь у контексті „ми“, в „пустелі містерій, в пустелі самоти“.

+

+

*Ти подзвони коли-небудь
якщо не повернись то від
кохання
його відсутності його шукання
коли не напишу то від
страждання
нам можна все
нехай ніщо не володіє мною.*

+

Здається мені інколи, що при народженні людина отримує, як придане, в'язку властивостей. Кожна з котрих має, скажімо, 100 одиниць міри. І якщо людина використовує дані їй властивості пропорційно, гармонійно, виважино, то стає людиною. Коли ні - то вона ніщо.

+

+

Сорок полотен о мій Творець
допоможи наповнити їх духом
я раб твій і вінець
хочу пройти пустелею сторіч пустелю містерій
учасником творцем і глядачем
де не ступала ще нога
чи власне ні - мільйони ніг
слідів і всюди маски
мільйони містерій
так чому ж пустеля?
На початку була тьма.
Я бачу веретено,
на ній снується нитка золота, і
чисниця до чисниці, і чисниця до чисниці,
не золота на ній - проста,
крива мого життя.
А далі ряд, рядок, порядок, ряд за рядом, такі
необхідні, такі важко зрозумілі.

+

+

До третіх півнів
я тричі зраджений
я тричі проданий
я тричі вирваний
чи тричі проклятий до третіх півнів
хребет пече гудзами батога
вага важка
гора висока
не витирай мені чоло Варваро
вони так хочуть споглядання
Варавві волю!
мені смерть послухай Понтію
- я Пілат не кат о боги нащо їм безневинний?
ти руки вже помив а
їм містерій забаглося як
дотепер в медовий місяць
в людині більше пожадань як
зірок на небі.

+

Ти подзвони. Не питай, де я був у понеділок. Бо кожен сам у виру забави, в гіркоті днів, в перинах пестоців так солодко, так ніжно тимчасових. Кожний з нас у кубі, в пустелі самоти. Ви ні? Я радий за вас. Бажаю вам міграцій, душевного екзилью - ні.

Ти рурку положив? Ало. Я повертаюсь, змієборець ти чи твій патрон?

Нам не належить в цім житті ніщо.

+

*Я повертаюсь
крок на два
я повертаюсь до землі
у прах що з праху був
сотворений
я повертаюсь
але ні
екзиль не вибрав я
нехай мене не точить
ностальгія*

я повертаюсь
але не в учора
не повертаюсь
я приходжу в завтра
ні в сьогодні
нема ж бо завтра без сьогодні
сьогодні ж з вчора до нас прийшло
вчорашня пісня тепла тим чим
є тепер
я ж прийду вавтра тим для вас
що буде в мені для сьогодні
на білому коні в червоних оксамитах
священники юрба коліна всі в снігу
ні
забутий
і взагалі чи я колись для когось ще прийду?
...прийду

+

+

Червоний хуговій і я у нім безкрилий
одна рука вже знята
у другу ще прибитий
а поруч сірий і я у нім ніщо
ніякий
як пісок
ще крок в містерії
великі вчення не спасли
ще крок пустелі
від самоти від самоти
ти полюби
я полюби.

+++

чисницячисницячисницячисницячисницячисниця.....
.....чисниця

НА ГРАНИ

Просипаюсь. Галю де ти? Переді мною чисте полотно. Знову кудись їду. Перетинаючи межу, зараз їх багато понагородили, доводиться часто чекати, так що й прикимариш, зупинившись в дорозі, не за кермом же.

Прокидаюсь. Французький пригнаний „Жигуль“
- мій помічник у пошуках шляху, ти помічник у пошуках буття, Він помічник у пошуках життя.

Обминаю великі міста, мої роботи виставлялись і під хмародерами, але вдома чекає родина, „...Галю моя, Галю, дай води напиться“,...

а ти ще християнин?

Я на роздоріжжі, зараз прийдуть і будуть вимагати, шантажувати; це окрема нація - митники, народ не етнічного (не духовного) походження. Що я тут шукаю? Я аuru питаю, я вільний, хочу літати.

- Was suchen Sie bitte?

- Что Вы ищете?,,,,

Намагаюся зрозуміти енергетику особистостей, знаменитостей минулого і сучасного, а втім я не знаю, не хочу знати модних, рекламних знаменитостей. Художник не манекенниця, за котрою турмами бігають прихильники міжніжжя, хоча і то теж мистецтво, може бути. Я знаю сусіда Степана, допоміг мені замінити якесь черевко в машині, працював, як іскра, як той співак, він також жив, як іскра - ложкою кав'яр на скибку, зрізану поздовж хлібини.

Я прокидаюсь, як його звали, Галю? Залишилась тільки аура. Де дороги в рай, де в пекло, чи не під пелюстками спідниці? Аура - ворота? „Кошмарний“ сон абсурдного життя...,

... три полотна, як птахи три зриваються і... відлітають в „Імперію духу“!

Спочатку злетів Будга. Я не бачив. Розпещений, розніжений отрок, від котрого заховали смерть - точку відліку, мірило порівняння, хворобу і злидоту, але не марноту, „...марнота, все марнота“. Відкривши зненацька для себе ці прості істини, довго терпів і терзався у

пошуках Істини, і став мудрим мудрецем. А чи знайшов?

Я нічого не везу, ось мій паспорт, прошу, гаманець, це досить, щоб пройти в езотеричне коло? Вам тільки „мани“, все „мани“, стріляйте, я на грані, я готовий. Ауру Сковороди, Платона, Гегеля, Сократа, Пікассо везу, не шукайте їх у чемодані. В „Імперії духу“. Ходжу в чоботях, галіфе? Так це від москитів, я не артист, але мушу грати, суспільству треба забав, все дуже швидко набридає, ...як малювати? Просто; берете чистий пензель, перед тим помивши руки, фарбу, цвях, і... - молітесь! медитуйте, назовіть як вам завгодно, не заліжайте в плутанину назв, цвях для того, щоб пробити затуглі, тугі туби, засохлу фарбу, концентруйте сили і... - бамбула! а не переможець. Я - переможець, значить, не Микита, до речі, парадокс: Микита в нашій мові - переможець.

Я Віктор - значить, переможець. Імперія, ненавиджу це слово і що за ним стоїть, а втім, це тільки земна категорія. Влада - я владу Духу хочу зрозуміть.

...потім злетів Христос. Під фугу Баха, Бетховена сонату, чи Березовського хорал, я не бачив. Довго ду-

мав, не можу скоритись. Я слово дав, „приймаю дарунок і наказ, але й беру на себе провину“, стоятиму як артилерист, будь-якої армії, як не вдарю, то хоч пальця відгризу, навлежачки, в падінні. А вчитель каже - підстав щоку - не розумію, прости, люблю, як мене люблять, ненавиджу, як дзвони каменем у груди. Галю, яка моя заслуга у тім, що я тебе люблю? Адже і ти мене, а як навчитись ворога любити?

Прокидаюсь, може, пробуджуюсь, повернусь... ми помиляємось, бо ми шукаємо.

...той артилерист не помилявся, вже не шукав, уперто йшов на край. Він слово дав, йому заважало біле волосся, довге біле волосся вікінга, дивна людська властивість хвалитися приналежністю до якогось племені, до якоїсь суботи, „...не людина для суботи“..., права рука вже канатом висіла повз тіло, ліва нога вже не згиналася, спираючись на ще цілу ногу, він вперто заганяв снаряд в розпечену піхву ствола, закидав довге біле волосся і шарпав мотузку.

...за ним злетів Мугаммед - творець ще одного вчення. Я не бачив.

Я немигаючими очима дивився через прорвану стріху... чи, може, дядько розповів, чи дід мені про цей історії фрагмент. Його перемогли. Птахи довго облітали оббризані перелякані дерева. А де ж прощення? Мабуть, учення не зрозумів ніхто.

Не знаю, як я їх зв'язав? Коли приїхав додому, після чергової виставки, не було трьох картин. Злетіли. На тих полотнах я шукав до них вхід. Перед мольбертом я - Христос, Будга, Мугаммед. На вулиці - Бендер. Важко створити, важко продати, важко і важливо не продатися. таке життя. Шкода праці, не жалій мене, Галю. Зараз трошки перепочину, залижу рани. Після виставки чомусь так нелегко, щось невиразно гнітить. Легко тільки після напруженого, насиченого творчістю робочого дня, по тілу розтікається благородна втома хлібороба. Після виставок в Америці, Франції, Швейцарії, Україні, Словаччині і в рідній (по реєстру рідній) Вінниці завжди був якийсь

важкий осад. Напитися? - чи, може, в морду кому дати?
Не від слави, не від хвали чи нарікань - сьогодні хвалять,
взавтра будуть ганьбити, а може, й не звернуть уваги. Що
їм треба? Що мені треба?

Я відпочину і на ниву - переді мною чисте полотно.

Бо мистецтво - це процес, життя в процесі пошуку
Істини, пошуку „гармонії закону і волі, служіння і влади“,
гармонії, яка дарує людям щастя. А як результат - то в
сенсі творення світу в собі і навколо себе при допомозі
кольору, звуку, слова, як випромінювання, що
породжують естетичні почуття, нагороджують вмінням
насолоджуватись красою, добром, спонукають до
творчості.

+

подаруй мені мелодію флейти
подаруй мені мелодію ночі
подаруй мені мелодію себе
і я подарую тобі аури тайну
не тікайте мої дні творіння
де взяти голубінь
як створити голубінь твоїх очей
туби як мумії серцець
навіщо стримуєш мене шуканням фарби
може так шліфуєш кольору мого чуття
туби як мумії серцець
жаль дивитись
артерії у небуття
видушую їх кольорове місиво
з надією
перетворитись на мелодію
пришли мені човен фарб
у священний понеділок
як добре що є дні творіння.

+

„...тричі праві носії подвигу“, а подвиг хіба у звитязі? Скільки згублено тіл, а хто переміг? Нехай звитяжить дух. Я за таку імперію.

Болить мені рідна земля. А може, й це мине, Може, я не з того боку йду? Ті в одній отарі, ті в іншій за допомогою проводирів, шаманів, шахраїв, а я поза городи. Не гнівайся, прийми блудного птаха.

„Не проповідую добро, бо не беру на себе сміливість сказати, що є зло. Не проповідую зло, бо не знаю, чи існує добро насправді“. Хто суддя всьому? Роль Сатани нам до кінця не відома. Я не мізантроп, але й в святі не набиваюсь. Просто споглядаю, мені ще цікаво.

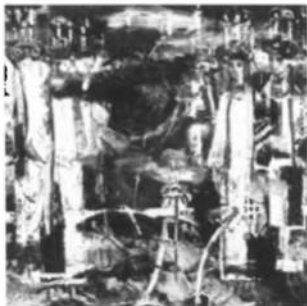
Сніг пішов, треба під'їхати пару кроків.”

+++

+

я вас обману
сказав що прийду а
полечу в мандалу нірвану абсолют
геть надію
сам полину
нам не дано пізнати
не нам дано пізнати
і ви без мене стікаєте у Лету
співаєте життя
нам дано пізнавати
і ви без мене
і зі мною
я готовий я на грані
я є творець
переді мною чисте полотно.

+++

ЧЕРЕШНЯ ЗАЦВІТЄ

+

*найбільше, що мене турбує
так це те що в мені і
те що наді мною.
а живопис це тільки жалюгідна спроба
знайти форму вираження
Того
знайти образ.*

+

Художник - бджола. Марні спекуляції щодо його доречності, щодо потреби того, що він робить. Ви бачили, як любить бджола?

Художник - бджола, і його твори для одних - мед, для інших - молоко, віск, а ще - прополіс, без чого ніщо не живе.

Я за тих, хто програє, за меншість. Не хочу бути основною масою населення.

Зло не має національного лиця, як і Добро. Не ділю людей на комуністів, фашистів та інших „істів“. Все це тільки ширми, в тому числі й прикметники з національним відтінком (про націю як стежку - інша мова). Якщо конче потрібна назва, то ділю людей, умовно, наприклад, на вовків, овець і т.п. Йдеться про розподіл за властивостями, особливостями характеру поведінки в соціумі. І це не означає, що в цій структурі художник тільки бджола. В кожній людині є щось вовче, овече, щось бджолине.

Сутність людини графічно можна було б зобразити, наприклад, так: рівносторонній трикутник, на кутах котрого, якщо дивитися зверху, - кола, важелі рівноваги. Назвемо їх, наприклад, жук - сила, енергія фізична, направлена на вирощування хліба кожногоденного, на зміцнення тіла; бджола - енергія духовна, творима, позитивна, направлена на зміцнення духу, світлий ангел;

кажан - енергія руйнівнича, негативна, спокуса, протилежність, противажіль, темний ангел. Всі кола на кутах, всі ці сили з'єднані з колом в центрі трикутника. Внутрішнє коло - ентелехія, ідея, Абсолют, Бог. Тільки знаходячись у рівновазі, людина може дістатися до внутрішнього кола, до людини, до себе, до Бога.

Суспільство завжди потребувало мистецтва, краси, творців, художників, тих, хто творить ту красу. Але в різні часи по-різному до них, до тих творців, ставилося. Буває, ставляться як до бджоли - з надією заволодіти медом, продуктом її праці, забуваючи, що є й інші продукти, і з острахом перед жалом. Багаті світу сього використовували енергію митців в залежності від свого розуміння, вигоди, доречності, забави, моди і т.д., для себе, перш за все, і для племені, народу і...спекулюючи на цих поняттях, знову ж таки, як завгодно, виділяючи у соціальній структурі художнику то місце скомороха, то пророка, слуги, ілюстратора їхніх всяких ідей, пропагандиста передвибірчих кампаній, виробника „цук-к-е-рок“ - наго-

род, відзнак за доблесті, що вимірюються кількістю знищених собі подібних... *und* т.д.

„Таке мистецтво косооке“ - казав філософ і пропонував надати йому властиву його нішу. „Мистецтво це гра, басування козенят на узліссі“, і кожен з нас гравець. Прекрасно. Хай грає кожний, хто як може. Тільки є ігри, котрі не кожному під силу. Одним із суттєвих аспектів творів мистецтва є те, що вони надихають на творчість. Твори, котрі мене не надихають на свою, власну творчість, не мають для мене ніякої цінності. Лише котрі надихають на творіння краси, вірніше, на творіння думки, думки, що породжує добро, бодай сприяє йому, є для мене цінністю. Не вмію, не можу любитися красою меча, гармати, дизайном танка, холодною абстрактністю форм бомби.

Нехай захистить нас намисто нареченої від таких насолод, від такої краси.

+

+

жахливо те, що, так нічого й не пізнавши,

а

вже тікають коні вороні

марнота все, що нас оточує, але

жахливо те, що ми марнота

і наша творчість всього лиш крок

в музей, музей - зупинка на шляху у забуття

а мудрість в чім?

в житті

життя?

нескінченний ланцюг запитань

+

Ранок був повний передчуття. Поки я сидів у бетоні квартири на дев'ятому поверсі, на дворі творилося чудо. Отож, коли, керуючись скоріше потребою, ніж бажанням, вирішив спуститися на землю, все вже сталося - черешня розцвіла.

Я: моє „я+“ закружляло в ритуальнім хороводі пробудження, „я-“ чекало плодів. Можливо, у тому і різниця, що тіло („я-“) чекає плодів, хліба, забав, насолод, похвал, нагород, влади, але душа („я+“), - бджола...

+

*Ви бачили, як кохає бджола?
а ми уста в уста
під гнущою до зорі припадали
а зорі з'являться і зникнуть і знову з'являться
і місяць також кожну ніч
а ми приходимо...
як сонця світлий час настав
тебе не стало
і я не став
лиш жменя пелюсток дорож
відходимо...*

+

+

як луна батога роки втікають
забираючи запал насолод
щоб десь якось тебе згадав
чужого вірна кілька слів
мені подарувала
вгадала
про очі твої золоті
мою лунку дорожчу
я не знав
про печальну розлунку
не вірив
відчував
про те як я топився в повені волосся
про те...
мене топилася повільно часу
а я хотів втопитися в тебе

+

Художник - бджола, в сенсі працьовитості, наполегливості, цілеспрямованості, відданості справі, собі, але і гурту, рою. Рій спільний, спільний, щільник, але кожний у своїй соті, кожний зі своїм жалем і жалом. Та жа-ло те не агресія, - захист. „Мистецтвом я захищаюсь“ - сказав майстер. „Мистецтво спасе світ“ - сказав мудрець. Прекрасно. Але ще жодного разу твір мистецтва, хай і найпрекрасніший (критерії оцінки занадто різні) не зупинив уже розпочатої бійни.

Мистецтво захист, але жалом думки. Можливо, і спасе світ від безглуздя, але гостротою мислі.

Істина не відкривається масам, натовпу. Істина відкривається кожній особі зокрема. Але, мабуть, не всім, а тільки тим, хто з працелюбством бджоли очищає „авгієві стайні“ душі.

Художників багато - художників мало. Тільки мислитель є творець.

Художник тільки тоді художник - коли він мислитель.

Звівши роль художника до ролі ремісника, суспільство позбавляє себе мислителів, вільних мислителів, котрі не мають патенту на істину, але являються струмочком до річки пізнання. Досконало зроблена реміснича робота також мистецтво, але як доповнення до добробуту, або як конопля від злиднів. Воно утилітарне, ми його споживаємо своїми органами і членами.

Твір художника-мислителя наповнений енергетикою творимої думки.

Бажання володіти матеріальними багатствами і правом їх розподілу відоме в людині споконвіку. В наскрізь приватизованому суспільстві приватизується все, при чому під виглядом добра для всіх. Але знову всім не вистачить. На всіх вистачить тільки думи і смерті. Але навіть у цій, саме в цій сфері людині не дають стати власником. Власником своєї, вільної, позитивної, творимої думки. Машинерії масмедій щоденно виливають на голову кожного тонни тенденційних інформацій, надокучливих, невіргодних реклам, жуйок-забав, щоб заволодіти тобою.

+

*„Не турбуй мене те, що про мене люди не знають,
але те мене турбуй, що я не знаю нічого про людей”.*

Простіть мене, бджоли, за декілька цитат.

Що вас не знаю і що себе.

Це тільки парафраз?

А мудреці не перефразовують Творця?

Не треба, не кривіться, не оправдовуюсь,

Я з цим живу,

Якщо якісь думки тотожні із моїми,

То приймаю, беру їх як свої,

Якщо щось сам знайду,

То щиро поділюсь.

+

зніми своїми великими руками ореол святості і

кинь його під свої голі ноги

зірви паволоку марнославія і

зірпий мене напругою своїх стегон

+

я жив коли любив коли
люблю
і навіть не тоді коли мене
коли ще
ще
любитиму
хочеш я заспіваю тобі про пелюстки півонії і
подарую ніч на них
вранці покидаю береги
ланцюг перегризти бо
наші звички церберу пси
о дай мені бже дощ в дорозі
ми пливемо в тумані кождоення
в тумані забуття
де радості зелені островки?
на пелюстках
на пелюстках краси
нас човен загойдує човен

надії
так хочеться
віри
весна
пагорби вкрили квіти
любові
о! дай роси
сонця, спекотки, граду і ще
щоб не заснув я в коханні
і ще...

+

Ви бачили, як плаче, як сміється бджола?

+

ліс птахів, ліс співу, ліс переживань
за кожним роком нас чекають прикраси
і наші мрії пташки голубі
злітають в райдугу - дугу
сподівань
і я хотів належати Тобі

+

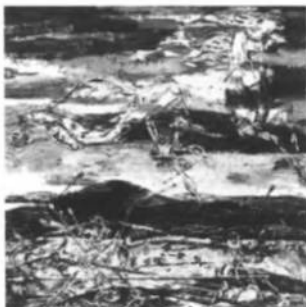
Ви бачили як, помирає бджола?

Її тлінне тільки, частину складової „я-“я+“, на лафеті гармати - ні, на оксамитових подушечках ордени, медалі - ні, залпи над ямою в лету - ні, не везуть, не несуть, не лунають салюти.

+

*.. приходимо, приходимо, відходимо
і не повертаємося
а я хотів належати собі
і наші далі коні білі
якщо життя не було чорним днем
і наші думи...
наші думи бджоли білі
калини квітів білі
пелюстки.*

+++

...КРАПЛЯ...

...чи можу сказати краплю слів? - коли я маленька „аква“, ба лише краплина, квант. Майже ніколи не бачу Ра, кажуть, що воно мені шкодить, і власне нам, тому що гуртом з мільярдами таких квантів (мого племені) ми називаємося *аква -рель*. Саме ця „рель“ і визначає нашу окремійність, інакшість, як би це сказати замудріше - *ідентичність*, розумієте? - групу, банду, партію, чи навіть расу, етнос, народ, націю..., але облишмо, щоб не потрапити в теоретичні сіті, спеціалістів в їх плетінні, чи філологів-редакторів. Одним словом все складається з нас, з краплин..., краплин..., ..., краплин..., краплин.... краплин..., ..., ..

Кажуть, що нам шкодить сонце. Не знаю. Потім, мовляв, я вже був би квантом другої субстанції, але не „рель“. Наразі зауважити, що я хочу вам сказати саме про *а к в а р е л ь*, а не просто про акварель. Про акварель яку створює майстер; із багна, маси, пігменту, фарбника котрий також називають акварель, та то ще тільки фарба,

водяна фарба. Води у всьому багато, а оте „рель“ нас відрізняє. І до тих пір, поки до фарби не доторкнеться пензель художника, вона просто фарба.

Кажуть, що нам шкодить сонце.

В той момент, коли майстер переносив мене, разом з квантами, з нашої туби (там ми також не бачили сонця) на папір, в інакшу площину, я побачив, що я світло-синій. Дана нам здібність відрізняти кольори, нашіптувала, що інакший, ніж ті, що в других тубах. Відображення у воді було таке ясне, адже вода ще була чистою, що сумнівів не було. Ще таку фарбу називають голуба, синя, лазурова, блакитна. Близький нам увесь рід ультрамаринових. Поряд з золотою ми символізуємо сакральну таїну.

Натхнений духом Творця, майстер переносить на папір кольорову масу і з других туб; кольори, як кольори веселки, червоні, жовтогарячі, жовті, сині, голубі, зелені, фіолетові, і використовує тільки йому відомі хитрощі, перетворює їх на мелодію кольорів, котрі працюють на вираження ідеї, що турбує художника. Я не знаю, звідки

мені відома назва фарби (кольорів, але ще не мелодії) у сусідніх тубах, не знаю, що ліпше - бути засохлою плямою на паркані чи грати у оркестрі живопису? Не зрозумілі забаганки людей. Але мені приємніше бути частинкою, чисницею хоралу, або навіть співати соло, це вже залежить від творця.

Я знав такого митця. Цікаво було за ним стежити. Хоч моє і наше перевтілення в мелодію кольорів залежало від нього - він також залежав від нас. Вірніше, це не була якась соціально-політична залежність, а взаємна потреба, взаємодоповненість, складові однієї сутності, тому що сутність художника була в його творах, а ми були їх складовою.

+

*Нерозгадана тайна, невловима хвиля
ще вчора фарба, а сьогодні - колір
священна мить змигтять і
вже людина.
Рій намагань, зусиль, снаги, турби і*

журби
як сталактит до сталагміту
линь
і вічний моноліт .
Невже життя лише у тім стремлінні?
Адже злиється віщує наш кінець .
Лише зерном,
щоб дати другому зерну життя,
згниємо
дано нам так корисним бути
не звівши початку і кінця
невже життя лише у цім стражданні?
Навіть усвідомлюючи себе зерниною,
що бажає, жадає, потребує відповідного ґрунту,
щоб не впасти в терники, на каміння, бити дорогу
лише зерном,
щоб згнити,
дано нам жити .

+

Багато з них складали цілібат мистецтву. Не напиться з джерела дівочої плоті, не звити собі гніздо з нареченою, не наповнити свій дім дитячим криком, заради цього згнити, щоб - гріх.

Ні, ми довго не проживем.

Кажуть, нам шкодить сонце.

Ми кольори не з цього світу,

не з Альтаміри,

з Буковини, Поділля.

Не з печери.

І цілібат не в тім, щоб цього не зазнати.

Коли на нас ніхто не дивиться, нас прикривають оксамитом, але то тільки в музеях, щоб таким чином продовжити наше існування. Кажуть, нам шкодить сонце. Марні намагання. Хіба землю хтось питає, що її болить?

Підвечір, коли сонце сходило зі своєї висі і схилялося до грішної землі, коли розходилися гості, від'їжджали

„мистецтво-знавці“ з міста, він - в і д л і т а в.

Оksamитова поверхня, прозорість кольорів акварелі так заворожували, що ледве стримувався, щоб не випадати у порівняння жінки з аквареллю, аби не-ідеалізувати останнього і не розчаровуватись від не виправданих сподівань першого, боячись не наповнити її сподівання. Витаючи в напівтонах, тонах і відтінках, шукаючи ключ краси як ключ до істини, часто відчував, що йому не вистачало тепла жіночого тіла, губ, рук, співпісні. Але коли повертався, обпалений астральною віддаленістю і навіть холодністю, в ліжку - відчував, що постійна тяга до пізнання часто збагачує емпірично, але не завжди духовно. Так і перебував між тим і тим, неспроможний зрозуміти навіть напрямом не те, що кінцеву мету.

Вранці знову встане Сонце. Це ми так, по-людськи говоримо, так ніби воно також йшло спати, як ми, прості смертні спалюбивці. І він знову і знову буде кидатися, шукати, аби не закостеніти. Можливо, в цьому пошуці рівноваги і є мудрість? Довго розглядатиме фар-

би. Підраховуватиме грошенята. Треба докупити кадмій і кобальт.

Грушки в саду пахнуть.

Жінка.

Не можна порівнювати її з живописом. Хіба що в духу. А ще в претензіях. І та і та вимагають відданості. А сама?

Хіба живопис пахне, як конвалія, грушка, свічка, а втім... ми бачимо, ми чуємо і запах.

Без сонця нема акварелі. Кроти не живописці.

В мистецтві нам часто не вистачає тепла і запаху жінки, а в жінці - дзвонів.

Митець складає цілібат пошуку поєднання живопису - жінки - дзвонів; в творі мистецтва, в душі.

+++

+++

ця рана вже не заживе
ти так необачно
така красива
неначе зненацька
найкраща від всіх
роз'ятрила душу
аж дотепер
вже не загоїться приходиш у сні
конвалії нагадують мені
передчуття неспокою
розлуки
твій поцілунок ще невмілий

+

+

не вірю що десь
тому що тут
що колись
тому що сьогодні
тому що тепер
не вірю що не нам

+

.. нам'ягаєш?
нам'ягаю нашу весну
частіо не можу спати
хвилини щаст'я нас тримають
в цій житті
бажаю їх тобі бодай ще
ще жменю

+++

*сім, я тридцять три, я тридцять сім...,
а було мені колись чотири*

у темній шопі я бачив сонця коровай

*ой зозуленько кукавко
не питаю скільки днів
що мені дано
підкажи кого спитати, як?
як наповнити ті роки?
чим радіти щохвилини?
в джунглях злоби*

*весілля ще галасувало
ніхто нікого слухать вже не міг...
щоб відпочив, мале хлопча
в печеру-шопу віднесли
коровай*

час зупинився в тридцять три відтінки

*я обломив на нім всі квіти-шишки
пригорнув до себе і заснув*

збудили
шишки і квіти печені
забрали
на серце короваю прикріпили
знов
і винесли його з темені
і внесли в хату
і урочисто підняли над головами тричі
і опустили на стіл застелений і поділили
під спів
між всіма членами роду

*я вже за тридцять сім а
було мені влітку ...
з тих пір а
може ще з раніших
шукаю чарівну
шукаю свою
квітку*

+++

шукав спокою в Сан-Маріно
від себе не втічеш
в очах забави що кольору
цмбрійської оливи
капела духу пусткою гуде
цей дощ ранковий
під пальмами цементні гноми
звірі квіти гуди
пусто
не дотягнутись до Творця
шукати насолоди у пригодах?
ніщо не мле
нап'янення не в камінні
а в красі
краса
в людині
на березі чекаю
вже була на досяг руки

на ледь-ледь
на ледве-ледве
не дістав
така спокуса за що
покарання
довгий тунель
нічого не бачу
навіть спитати не можу прямо
безпосередньо
ми не на „ти”
прощення просити
не знаю за що
знову тунель
нагороди не прошу тільки
любові
вертався з міста зі смутком
з тиском в голові
як з саду повного плодів і гризунів
до Причастя не біжи до Риму
не шукай Капелу десь.

+++

+++

Світ треба знати настільки, щоб не втратити себе.
Себе треба знати настільки, щоб не втратити світ.

+++

+++

*Махливо подумати, що кожний день вмираю,
Кожну хвилину,
Що лише обов'язки
Приймають при житті,
А мистецтво?
Слава Богу!
Єдине, заради чого варто жити.
Найбільше мистецтво - любов.
Найважче мистецтво - людина.*

+++

+++

я ще не вчавтра
але вже не вчора
ні
душа не тільки пам'ять
бо ж життя сьогодні
ми не пам'ятаєм завтра
відчуваєм
коротка мить у руці
простори і часі -
життя
в чому суть?

+++

+++

було так - не було
не знаю
чи є так - чи нема
не маю
буде так - не буде
не буду
дош
ранкова роса
тремтячий поцілунок
перший
тільки я...
сніг
білим тканим рушником
покриє все
все буде
кут'я в кут'ку і свічка на покутті
дит'я на сні
колядники хвалу Різдву запіють

*всі на колінах
тільки я...
весна зав'ється гніздами
почують Благовість
прийде Великдень для прийдешніх
і липень медом загуде
буде...*

+++

+ + +

*мистецтво - віровчення без посередника,
творцям земним
єдиний режисер - Небесний*

+

живопис - це тиха молитва

+

*мистецтво - це те, що нас утримує на терезах
людяності*

+ + +

+++

*мисотецтво - це буття і
надбуття;
це батьківщина й Всесвіт,
жінка і коханка,
пророчиця й циганка;
це храм мій і в'язниця,
пустеля, море, ораниця;
це поле перенос,
розчарувань і втрат, поразок,
гріх;
дугель із самотою й смутком;
це ще й стежка...*

+++

+++

*... не іржавіють лише стірчки серця
псуються мідні
навіть золоті
не іржавіють тільки в нас в душі*

+++

+++

Кожний вшиває свою чисницю правди
у Всесвітній образ Істини.

+++

ЗМІСТ

“я хрестик твій...”	11
“чисниця до чисниці...”	13
“я куш розстріляний дощем...”	15
“близько чи далеко ...”	16
“Легенда - вінок думки...”	16
“щоб вижити ...”	17
Хай мовчать тулумбаси	21
“важко знайти ...”	31
“Мистецтво - ...”	31
“Порожньо”	32
Малюю тому що люблю	33
Калина звичайна	37
Моя кімната добра	65
Чисниця	79
На грані	113
Черешня зацвіте	125
...крапля	141

<i>"ця рана вже не заживе..."</i>	151
<i>"не вірю, що десь..."</i>	152
<i>"...пан'ятаєш?"</i>	152
<i>"сім, я тридцять три..."</i>	153
<i>"шукав спокою в Сан-Маріно..."</i>	155
<i>"Світ треба знати..."</i>	157
<i>"Жахливо подумати, що..."</i>	158
<i>"я ... вже не вчора"</i>	159
<i>"було так - не було..."</i>	160
<i>"мистецтво - віновчення..."</i>	162
<i>"мистецтво - ... надбуття"</i>	163
<i>"не іржавіють"</i>	164
Кожний вшиває свою чисницю правди у Всесвітній образ Істини.	165

прокіп колісник

чисниця

© Прокіп Колісник

Мовна редакція - Ігор Римарук

Донатор - Павло Мішков

Пряшів 2001

Друк: Grafotlač Prešov

Názov: **čysnycia**

Autor: Prokip Kolisnyk

© Prokip Kolisnyk

Jazyková úprava: Ihor Rymaruk

Sponsor: Pavol Miškov

Rok vydania: 2001

Tlač: Grafotlač Prešov

ISBN 80 - 968597 - 4 - 9

прокіп колісник

гисниця

ISBN 80-968597-4-9

9 788096 859740